

11. 7. 2019

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Stanovení výše vyživovací povinnosti u jednotlivých druhů péče o nezletilé děti

V případě, že se rodiče definitivně rozhodnou k ukončení společného soužití (rozvodu manželství) čeká je nejen těžké rozhodování o nastolení druhu péče o nezletilé děti, ale také rozhodnutí ve smyslu hrazení výživného ze strany jednoho či druhého z rodičů, ale také mnohdy ze strany obou rodičů.

Tento článek by měl napomoci objasnit mnohé domněnky například o tom, že pokud bude stanovena střídavá péče, tak žádný z rodičů nebude povinen hradit výživné, neznalost jakým způsobem je rozhodováno o výživném v případě stanovení společné péče rodičů, či jak se „dopočítat“ optimální výše výživného obecně.

Výlučná péče jednoho z rodičů:

V případě výlučné péče jednoho z rodičů platí, že rodič, který má nezletilé děti ve své péči se na výživě a výchově nezletilých dětí podílí větší měrou svou osobní péčí (každodenní péče o nezletilé dítě, doprovázení a vyzvedávání ze školky/školy, psaní domácích úkolů, příprava do školy, praní, žehlení, úklid domácnosti, vaření, příprava svačin, zvýšené náklady na stravné dětí, zvýšená spotřeba energií...).

Při stanovení výše výživného se přihlíží nejen k příjmům rodičů (ze zaměstnání, podnikání, brigád...), ale také k jejich majetkovým poměrům (rodič vlastní nemovitost za několik milionů, chalupu, pozemky, lesy, větší obnos peněz, spořicí účty, hradí si důchodové pojištění, životní pojištění, zánovní automobil, exotické dovolené, drahé zájmy, koníčky...)

Mnozí rodiče za účelem vyměření co nejnižšího výživného, uměle snižují své příjmy (na přechodnou dobu vykonávají méně lukrativní a tudíž méně finančně ohodnocené zaměstnání, uměle si snižují své příjmy z podnikatelské činnosti apod.). Ani v takovém případě se rodič nevyhne své vyživovací povinnosti, neboť se budou zjišťovat výdělkové možnosti a schopnosti daného rodiče. Tzn. že soud bude zkoumat jaké má rodič vzdělání a jaká je průměrná výše příjmů v daném oboru, v jakém oboru dosud rodič pracoval a kolik jsou průměrné příjmy v daném oboru, kolik daný rodič dosud vydělával, a proč se již nyní nemůže věnovat své původní profesi (zdravotní problémy...), jaké pracovní příležitosti nabízí úřad práce či obecně trh práce, které možná nespádají pod obor rodiče, ale se svým vzděláním jsou schopni jej vykonávat apod.

Při stanovení výše výživného platí, že nezletilé děti mají právo podílet se na životní úrovni svých rodičů, pokud jsou například otcovy příjmy cca 100.000,- Kč měsíčně, výživné na nezletilé dítě může být stanoveno až na výši 20.000,- Kč, a to i přesto, že uvedené výživné nezletilé dítě měsíčně „není“ schopno spotřebovat. Naopak otcí, jehož příjmy činí cca 10.000,- Kč měsíčně, nemůže být vyměřeno výživné ve výši 5.000,- Kč, a to i přesto, že náklady na nezletilé dítě takovéto částky mohou dosahovat.

Platí, že při stanovení výše výživného se také přihlíží k příjmům a majetkovým poměrům nového partnera jednoho či druhého rodiče, a to za podmínky, že nový partner s rodičem žije ve společné domácnosti. Mnohým se může zdát uvedená praxe zcela nelogická, neboť je rozhodováno o výši

výživné na nezletilé děti, které „nemají s novým partnerem nic společného“. Pravda je ale taková, že mezi novým partnerem rodiče a nezletilým dítětem neexistují žádné příbuzenské vazby, ale již jen skutečnost, že rodič nebydlí sám s dětmi v bytě (domě) a nehradí sám náklady spojené s nájemným, energiemi, službami, jídlem apod. (neboť praxe předpokládá, že se partner samozřejmě podílí na uvedených nákladech), má význam při rozhodování o výživném pro nezletilé děti, neboť díky uvedenému rodič hradí pouze polovinu uvedených nákladů. Zjednodušeně řečeno - rodiči tak „zůstává“ více finančních prostředků, které může v první řadě užít na výživu nezletilých dětí.

V rámci výživného je také zohledněna skutečnost, zda má rodič vyživovací povinnost pouze k jednomu nezletilému dítěti nebo dvěma či dokonce více nezletilým dětem. Výše výživného se bude lišit dle věku nezletilých dětí a platí pravidlo - čím je dítě starší, tím jsou jeho životní náklady vyšší. V případě dvou a více vyživovacích povinností bude výživné v zásadě (nikoliv vždy) stanoveno při spodní hranici tzv. doporučující tabulky Ministerstva spravedlnosti, o které blíže pojednává následující odstavce.

Doporučující tabulka Ministerstva spravedlnosti...

Při stanovení výše výživného se mnohé soudy řídí tzv. doporučující tabulkou. Uvedenou tabulku mají soudy k dispozici od května roku 2010. Jejím hlavním cílem bylo sjednocení soudní praxe. Doporučující tabulka vypracovaná expertní skupinou Ministerstva spravedlnosti ČR má orientační charakter, konečné rozhodnutí o výši výživného je vždy v pravomoci příslušného soudu, který při rozhodování musí přihlížet ke všem výše popsáným skutečnostem a individuálností případu.

Věkové kategorie uvedené v doporučující tabulce jsou nastaveny podle období, ve kterých v životě dítěte obvykle nastávají podstatné změny spojené se zvýšenými výdaji na nezletilé dítě (například nástup k povinné školní docházce, studium na střední škole, na vysoké škole). Spodní hranice výživného uvedená v tabulce je dána k využití zejména v případech, kdy povinný má více než jednu vyživovací povinnost. Doporučující tabulky jsou vytvořeny pouze pro použití v běžných případech. Mezi takové lze řadit rozhodování o výši výživného u rodiče s nejvýše třemi vyživovacími povinnostmi. Nelze je použít při nadstandardně vysokém čistém příjmu, případně při nestandardně vysokých nákladech na potřeby nezletilého dítěte.

Pěťadvaceti násobek průměrného příjmu...

Ust. § 916 zákona č. [89/2012](#) Sb., občanského zákoníku říká: „*Neprokáže-li v řízení o vyživovací povinnosti rodiče k dítěti nebo o vyživovací povinnosti jiného předka k nezletilému dítěti, které nenabýlo plné svéprávnosti, osoba výživou povinná soudu řádně své příjmy předložením všech listin a dalších podkladů pro zhodnocení majetkových poměrů a neumožní soudu zjistit ani další skutečnosti potřebné pro rozhodnutí zpřístupněním údajů chráněných podle jiného právního předpisu, platí, že průměrný měsíční příjem této osoby činí pěťadvacetinásobek částky životního minima jednotlivce podle jiného právního předpisu.*“

Z ustanovení občanského zákoníku pro oba rodiče vyplývá, že každý z nich je povinen soudu poskytnout aktivní a všestrannou součinnost, tzn. předložit věrohodné důkazy osvědčující výši příjmů každého z rodičů. V případě, že daný rodič dostatečným způsobem neprokáže své příjmy, může soud přistoupit k tzv. výdělkové fikci - výživné se tedy vypočítá z pěťadvacetinásobku částky představující životní minimum jednotlivce.

Soud by neměl považovat za dostačující pouhé doložení daňového přiznání za rozhodné období, ale měl by zároveň vyzvat rodiče, aby doložili i další související listiny jako jsou například peněžní deníky, kniha jízd, přehled odpisů apod., a to v případě, pokud další skutečnosti zjištěné během řízení zřetelně nasvědčují tomu, že příjmy rodiče jsou ve skutečnosti vyšší, než vyplývá z daňového

příznání (například rodič pravidelně jezdí na zahraniční exotické dovolené, je vlastníkem luxusních vozů, věnuje se drahým koníčkům apod.). K výdělkové fikci může být také přikročeno v případě, pokud rodič uplatňuje svoje náklady na podnikání zákonným paušálem, což samo o sobě vzbuzuje pochybnosti o tom, zda jsou jeho skutečné náklady takto vysoké.

Za neprokázaný příjem rodiče lze také považovat i neochotu rodiče sdělit, jakou částkou mu přispívají na výdaje jeho příbuzní. Uvedené je zkoumáno například tehdy, když jeden z rodičů tvrdí, že je zcela bez příjmů a žije pouze z financí, které mu poskytují jeho vlastní rodiče. I takový příjem je dle zákona a soudní praxe příjmem, z něhož lze určit výši výživného rodiče k nezletilému dítěti, neboť zvyšuje životní úroveň daného rodiče.

Společná péče rodičů:

U společné péče rodičů již víme, že se výživné standardně nestanovuje, neboť lze předpokládat, že pokud se rodiče dohodli na formě společné péče, budou schopni se dohodnout i na způsobu a podílu hrazení nákladů za nezletilé dítě.

Střídavá péče rodičů:

U střídavé péče se mnohdy mylně rodiče domnívají, že žádný z nich nebude druhému z rodičů hradit výživné na nezletilé dítě. Uvedené platí pouze v případě, kdy příjmy rodičů jsou téměř shodné. V tomto případě může soud rozhodnout tak, že žádnému z rodičů se výživné nestanoví, popřípadě soud rozhodne tak, že otec je povinen hradit výživné k rukám matky ve výši například 3.000,- Kč měsíčně a matka je povinna hradit výživné k rukám otce ve výši například 3.000,- Kč. Obecně řečeno - rodiče si navzájem každý měsíc „vymění“ částku 3.000,- Kč a v konečném důsledku neplatí výživné žádný z rodičů.

Pokud příjmy jednoho z rodičů výrazně převyšují příjmy druhého rodiče, rodiči bude vyměřena výše výživného na nezletilé děti, a to i přesto, že má být soudem rozhodnuto o péči střídavé. V tomto případě platí zásada, že nezletilé dítě má právo podílet se na životní úrovni svých rodičů. Pokud například příjem matky činí 15.000,- Kč a příjem otce činí 50.000,- Kč, tak je na první pohled zřejmé, že dítě, pokud bude v týdenní péči matky, tak ta, vzhledem ke svým výrazně nižším příjmům, nebude moci dítěti dopřát například tak kvalitní oblečení jako otec, návštěvu divadla, kina, ZOO, dovolenou, dražší hračky apod., a dítě by tedy zjednodušeně řečeno v týdenní péči matky žilo velmi skromně a v týdenní péči otce by naopak žilo nadstandardním způsobem. Proto je nutné tento rozdíl vyrovnat právě hrazením výživného ze strany jednoho rodiče, aby dítě žilo ve stejném standardu u každého z nich.

Soud pro stanovení výživného užije všechna pravidla a zásady popsané v kapitole o výživném v případě svěřením nezletilého dítěte do péče jednoho z rodičů. U péče střídavé se při stanovení výživného samozřejmě přihlédne ke skutečnosti, že oba rodiče se podílejí rovným dílem na péči o nezletilé děti. Opět zjednodušeně řečeno, rodiči s vyšším příjmem nemůže být vyměřeno výživné ve výši, které by mu bylo standardně vyměřeno v případě výlučné péče jednoho z rodičů, tzv. bude nižší v důsledku podílení se rovným dílem na výchově a osobní péči o nezletilé dítě.

Mgr. Denisa Cízlová,
advokát

Vinohradská 343/6
120 0, Praha 2

Email: cizlova@cizlovalegal.cz

© EPRAVO.CZ - Sbírka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Byznys a paragrafy, díl 32.: Konkurenční doložka](#)
- [Skryté ujednání v realitní smlouvě - zbytečná hra na schovávanou](#)
- [Odpovědnost člena voleného orgánu dle § 159 OZ a vymezení škody způsobené právnické osobě](#)
- [Vnosy do společného jmění manželů a jejich valorizace v aktuální judikatuře Nejvyššího soudu a Ústavního soudu](#)
- [Právo na přístup ke kamerovým záznamům: střet GDPR, informačního zákona a praxe veřejných institucí](#)
- [Postoupení pohledávky na výživné jako novinka právní úpravy účinné od 1. 1. 2026](#)
- [Jak zahájit provoz mezinárodní letecké linky do České republiky \(EU\): právní požadavky pro aerolinky ze třetích zemí](#)
- [Mimořádné vydržení a vývoj judikatury Nejvyššího soudu](#)
- [Preventivně-sankční funkce náhrady nemajetkové újmy za porušení osobnostních práv pohledem Ústavního soudu](#)
- [Odštěpný závod zahraniční společnosti optikou NIS2: Jak správně určit velikost podniku?](#)
- [Zápis ochranné známky bez komplikací. Klíčem k úspěchu je kvalitní předběžná rešerše](#)